

ชื่อเรื่อง โครงการวิจัยการเลี้ยงหมูเพื่อการพึ่งตนเองเครือข่ายเกษตรกรมัยยังยืนคอยเต่า
ตำบลบ้านแอ่น อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน นายสงกรานต์ ยะปาละ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการเลี้ยงหมูเพื่อการพึ่งตนเองเครือข่ายเกษตรกรมัยยังยืนคอยเต่า ตำบลบ้านแอ่น อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโครงการวิจัยที่เหมือนกับโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นโดยทั่วไปที่มุ่งใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือพัฒนาการเรียนรู้ สร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชน เปรียบเทียบความแตกต่างการเจริญเติบโตของหมู ในรูปแบบการเลี้ยงของเครือข่ายเกษตรกรมัยยังยืนคอยเต่าทั้งด้านอาหารที่ผลิตเองกับอาหารที่ซื้อกับบริษัท การทำโรงเรือน การดูแลรักษา ซึ่งเป็นการค้นหารูปแบบวิธีการเลี้ยงหมูที่สามารถสร้างความยั่งยืนให้กับเกษตรกรได้ โดยจะเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของเครือข่ายเกษตรกรมัยยังยืนคอยเต่าด้านการพึ่งตนเองโดยการทำการเกษตรกรรมยั่งยืน

ผลการวิจัยพบว่า การเลี้ยงหมูของเกษตรกรเริ่มเปลี่ยนแปลงไปทั้งวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงและวิธีการเลี้ยง กล่าวคือการเลี้ยงหมูของเกษตรกรบางรายเป็นการเลี้ยงแบบเกือบจะเป็นอาชีพหลัก เนื่องจากความต้องการของผู้บริโภคมีความต้องการเพิ่มมากขึ้น ทำให้รูปแบบการเลี้ยงต้องพึ่งปัจจัยภายนอกชุมชนคืออาหารหมูสำเร็จรูปที่มาจากบริษัทซึ่งมีราคาแพงสูงขึ้นเรื่อยๆ อีกทั้งการขนส่งก็ยากลำบากเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่ไม่มีความแน่นอน และมั่นคง เกษตรกรที่เลี้ยงหมูบางรายไม่คุ้มกับการลงทุน บางรายเฉลี่ยได้กำไรจากการขายหมูตัวละ 200–300 บาท เท่านั้น (ไม่คิดค่าเวลาดูแลรักษา) น้อยรายที่จะได้กำไรจากการขายหมู 400–600 บาท ซึ่งปัญหาการไม่คุ้มทุนหรือกำไรน้อยนั้นมาจากสาเหตุของการพึ่งปัจจัยภายนอกโดยการซื้ออาหารหมูสำเร็จรูปของบริษัทมากเกินไป

เกษตรกรได้สรุปปัญหาเรื่องของการเลี้ยงหมูโดยมีมติข้อตกลงร่วมกันว่า เกษตรกรต้องการทำอาหารหมูสำเร็จรูปไว้ใช้ในชุมชนเอง เพราะหากเกษตรกรสามารถผลิตอาหารหมูสำเร็จรูปเองได้ เกษตรกรจะมีกำไรจากการขายหมูทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือสามารถจะซื้ออาหารสำเร็จรูปในราคาที่ต่ำกว่าอาหารสำเร็จรูปของบริษัท เนื่องจากมีวัตถุดิบที่ใกล้กว่าไม่ต้องเสียค่าขนส่งไกล และไม่มีพ่อค้าคนกลางที่จะเอากำไรจากส่วนต่างของการขาย ทางอ้อมคือเกษตรกรสามารถผลิตวัตถุดิบที่เป็นส่วนผสมได้เอง และขายให้กับกลุ่มในราคาที่เป็นธรรม ได้แก่ ข้าวโพดสัต์ว์ เนื่องจากอาหารจำนวน 100 กิโลกรัมจะมีข้าวโพดอยู่ไม่ต่ำกว่า 50 กิโลกรัม

จำกัดความการพึ่งตนเองของสมาชิกเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนคอยเต่า เริ่มตั้งแต่การพึ่งตนเองในเรื่องของการลดต้นทุนในการให้อาหารหมู พึ่งตนเองในเรื่องของโรงเรือนที่ใช้เลี้ยงหมูทั้งแบบคอกซีเมนต์ คอกยกพื้น และคอกหมูหลุม การพึ่งตนเองในเรื่องของวัตถุดิบและสมุนไพรที่นำมาใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหารหมูสำเร็จรูปซึ่งวัตถุดิบหลักๆ ส่วนใหญ่ก็ล้วนแล้วแต่จะมาจากชุมชน เช่น ข้าวโพด รำละเอียด สมุนไพร ขมิ้น ไพล ฟ้าทลายจน ฯลฯ เป็นต้น สมาชิกเครือข่ายฯ ผู้เลี้ยงหมูต้องการมีอาหารหมูสำเร็จรูปที่ได้มาจากสมาชิกกลุ่มเครือข่ายฯ ช่วยกันผลิตขึ้นเองในชุมชน โดยนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาเป็นส่วนผสมในการทำอาหารหมูสำเร็จรูปเพื่อที่สมาชิกเครือข่ายฯ ผู้เลี้ยงหมูจะได้มีต้นทุนในการเลี้ยงหมูที่ต่ำ ค่าไรมาก และใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงที่ไม่นานเหมือนในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่ยั่งยืนสำหรับการให้อาหารหมูในแต่ละมื้อ ข้อดีของอาหารหมูสำเร็จรูปคือ สะดวก รวดเร็ว และง่ายในเรื่องของรูปแบบการให้อาหารในแต่ละวันของเกษตรกรผู้เลี้ยงหมู ชุมชนมีเนื้อหมูที่มีคุณภาพ ราคาถูกไว้บริโภค พ่อค้าในชุมชนสามารถซื้อหมูจากสมาชิกเครือข่ายฯ เกษตรกรผู้เลี้ยงหมูในราคาที่ถูกกว่าฟาร์มบริษัท เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน สมาชิกเครือข่ายฯ และเกษตรกรในชุมชนมีรายได้จากการปลูกข้าวโพดสัตว์เพื่อจำหน่ายให้กับสมาชิกกลุ่มเครือข่ายฯ ที่ผลิตอาหารหมูสำเร็จรูปเอง วัตถุดิบที่ใช้ในการผสมอาหารหมูสำเร็จรูปนั้นก็ล้วนแล้วแต่จะมาจากทรัพยากรในท้องถิ่นโดยตรง สมาชิกกลุ่มเครือข่ายฯ ผู้ผลิตอาหารหมูสำเร็จรูปได้ซื้อวัตถุดิบในราคาที่ถูก เกษตรกรในชุมชนลดต้นทุนในด้านการทำการเกษตรโดยการนำปุ๋ยคอก(ขี้หมู)ที่เลี้ยงอยู่ในชุมชนมาใส่ในไร่นาของตนเอง เกิดการหมุนเวียนทรัพยากรในชุมชน เกษตรกรผู้เลี้ยงหมูในชุมชนตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และเข้าใจแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืนในชุมชน ชุมชนจะสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น ครอบคลุมเป็นสุข ชุมชนก็เป็นสุขในที่สุด นักวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัย ทีมงานวิจัย และผู้ที่สนใจในชุมชนเกิดการคิดวิเคราะห์ บันทึก สรุปผล เรียบเรียงนำเสนอในหลักของกระบวนการทำงานโครงการวิจัยการเลี้ยงหมูเพื่อการพึ่งตนเองเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนคอยเต่า ตำบลบ้านแอ่น อำเภอคอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่